

Social Control and Justice. Crimmigration in the Age of Fear

OLGA PETINTSEVA^a

JOÃO GUIA, M., VAN DER WOUDE, M., & VAN DER LEUN, J. (Eds.) (2013). *Social Control and Justice. Crimmigration in the Age of Fear*. Den Haag: Eleven International Publishing.

Panopticon, 34 (3), 229-236
© 2013 MAKLU | ISSN 0771-1409 | MEI 2013

- ^a Assistente, Vakgroep Strafrecht en Criminologie, Onderzoeksgroep Criminologie en Rechts-sociologie, Universiteit Gent (Corresp.: Olga.Petintseva@ugent.be).

Social Control and Justice. Crimmigration in the Age of Fear is het resultaat van de eerste (voortaan tweejaarlijkse) conferentie van CINETS (Crimmigration Control International Net of Studies) die georganiseerd werd in oktober 2012 in het Portugese Coimbra op initiatief van de editors. Het boek bundelt maar liefst zestien bijdragen (bevatelijk ingeleid door Juliet STUMPF) die ingaan op verschillende aspecten van het fenomeen 'crimmigratie'. Het boek beoogt een ambitieus doel: aanzet geven tot een globale en interdisciplinaire benadering van de problematiek die voorheen hoofdzakelijk binnen de Amerikaanse context en overwegend vanuit juridisch perspectief uitwerking kende.

Actuele ontwikkelingen in de zogenaamde crimmigratiewetgeving en -beleid, als ook het ruimer debat over immigratie en criminaliteit, waarbij het verblijfsstatuut een steeds prominentere plaats krijgt, worden doorheen de bijdragen vastgesteld en geanalyseerd.

De invulling van 'crimmigratie'

Het merendeel van de bijdragen hanteert de brede definitie van 'crimmigratie' zoals deze oorspronkelijk werd geformuleerd door Juliet STUMPF (2006), met name crimmigratie als intersectie tussen strafrecht en immigratiewetgeving (en bij uitbreiding strafrechtelijk en immigratiebeleid). Deze hoofdzakelijk juridische definitie wordt verder uitgewerkt door Joanne VAN DER LEUN en Maartje VAN DER WOUDE in hun hoofdstuk 'A reflection on crimmigration in the Netherlands'. Ze stellen voor om de definitie van STUMPF uit te breiden teneinde het crimmigratie- en securitariseringsdebat dichter bij elkaar te brengen. De grote meerwaarde van hun bijdrage is dat ze ook ruimte laten voor een sociaalwetenschappelijke invulling van dit concept (p. 44-45). Door de strikt juridische definitie te verlaten kunnen de aspecten m.b.t. crimmigratiewetgeving gelinkt worden aan percepties en framing en kan men een extra stap zetten naar de verklaring van crimmigratietrends en de contextualisering ervan.

Ook António Pedro DORES gaat in zijn 'Spirit of crimmigration' in op het concept 'crimmigratie'. Hij toont zich voorstander van een positivistische invulling van 'crimmigratie' (met de bijbehorende empiricistische benadering ervan in onderzoek), waarbij

crimmigratie gezien wordt als een observeerbaar sociaal feit, dat hij meteen vergelijkt met allerlei natuurfenomenen (p. 144-145). Hij formuleert een aanzet tot omschrijving van de totstandkoming van dit fenomeen, dat volgens de auteur het resultaat is van processen van menselijke socialisatie. Reacties op sommige vormen en aspecten van migratie ziet hij m.a.w. niet zozeer als rationele processen maar eerder als een natuurlijk (zondebok) mechanisme. Ongeacht of men al dan niet met DORES' verhaal meegaat, is hij zeer expliciet over zijn standpunt. Als lezer blijf ik echter achter met vragen over wat er gebeurt met het element van agency of – als je wil – creativiteit of de toch wel zeer aanwezige tegenbeweging (zie bv. STARING, 2012: 399) wanneer hij spreekt over het ontstaan van 'de geest van crimmigratie'.

Hoewel het thema crimmigratie zich op vele plaatsen nog in kinderschoenen bevindt (althans onder de huidige benaming), verwacht men in een boek als deze om een (aanzet tot) verklaring van crimmigratie te vinden (dit was ook een punt van kritiek van Patrick HEBBERECHT (2012) in zijn bespreking van de inaugurele rede van Joanne VAN DER LEUN, maar dit geldt natuurlijk niet alleen voor haar). Mogelijke aanleidingen tot dit fenomeen worden in enkele artikelen aangekaart.

Voor de Nederlandse context zijn het VAN DER LEUN en VAN DER WOUDE die het ontstaan van een *culture of control* en een *punitive turn* vaststellen, niet alleen jegens delinquenten maar ook ten opzichte van migranten.

Doris Marie PROVINE spreekt in 'Disappearing rights: how states are eroding membership in American society' op haar beurt van *reframing* van migranten dat zich vertaalt naar publieke opinie en die het resultaat is van een soort van symbolische kruistocht. Helaas blijft dit belangrijke punt onuitgewerkt hoewel deze herleiding van migranten tot vervelende bijproducten van economische en politieke veranderingen belangrijke implicaties heeft. Zo werd vanuit ethocentrische argumenten of argumenten gebaseerd op het vermeend vrijwaren van het algemeen belang en het welzijn de afbouw van een liberaal universalistische benadering van immigranten (en vooral asielzoekers) bewerkstelligd (BOSWELL, 2000).

Het kritische artikel van politicoloog Robert KOULISH, 'Entering the risk society: a contested terrain for immigration enforcement' bespreekt immigratiebeleid en het discours hieromtrent in het licht van de overgang van moderne naar laatmoderne controlestrategieën, waarbij de nadruk komt te liggen op beheersing en risico-inschatting i.p.v. het voorkomen van immigratie. Dit ogenschijnlijk 'softer' discours en beleid is volgens de auteur echter een veruiterlijking van neoliberale 'vrijheid' met minder directe fysieke controle, wat weliswaar niet gelijk staat aan vrijheid in termen van burgerrechten (liberty). KOULISH ziet crimmigratie als een uiting van politiekgevoelige extralegale controlesystemen die opgebouwd zijn vanuit een managementlogica (p. 76).

Naast het hoofdstuk van KOULISH worden er verschillende omschrijvingen van crimmigratie geboden en vaststellingen gedaan, maar diepere wortels ervan worden (naast enkele losse vermeldingen) onaangeroerd gelaten doorheen het boek.

Onzekerheid, risico's, angsten, ...

Hoewel het boek zich kenmerkt door een onlogische thematische opbouw, waardoor de lezer enige creativiteit aan de dag moet leggen om de rode draad te vinden, staan verschillende artikelen stil bij ontwikkelingen die het debat en beleid omtrent crimmigratie vorm geven. Daarin staan elementen zoals risico(taxatie), de link van migratie aan veiligheidsvraagstukken of ronduit paniek en angst centraal.

Maria João GUIA van Coimbra universiteit gaat in haar artikel 'Crimmigration, securitisation and the criminal law of the crimmigrant' eveneens in op risicotaxatie en

transformatie van migratie naar veiligheidsproblemen, die uiteindelijk als rechtvaardiging fungeren voor het harde optreden tegenover irreguliere immigranten. Ze stelt de prominente aanwezigheid van een risicodiscours vast en contextualiseert deze binnen de globalisering, de postmoderne conditie van onzekerheid en veranderende relaties, mediabeeldvorming, maar ook specifieke gebeurtenissen. Wat deze contextualisering betreft blijft de lezer qua diepgang op zijn honger zitten doordat João GUIA er niet in slaagt gefocust te blijven (zo begint ze onverwacht over etiologische verklaringen van vreemdelingencriminaliteit, over het vermeende succes van proactieve en integratiegerichte oplossingen, enz.).

Dat immigratie gretig wordt gelinkt aan (on)veiligheid wordt tevens vanuit juridisch oogpunt aangekaart door Alves DE CAMPOS in zijn artikel 'The Treaty of Prüm and unauthorised migration'. Hierin biedt hij een analyse van het verdrag van Prüm, dat politieke en justitiële samenwerking tussen de EU-lidstaten regelt. Daarbij worden enkele bezorgdheden geuit m.b.t. informatie-uitwisseling die vooral tot stand kwam met het oog op terrorismebestrijding. Hoewel de auteur zijn persoonlijke reflectie kort houdt, gaat hij op het einde van de uiteenzetting een normatief debat aan met de lezer over spanningen in de afweging tussen veiligheid en vrijheid. Hij vindt daarbij dat veiligheidsoverwegingen de informatie-uitwisseling niet mogen beïnvloeden of uitbreiden naar de immigratieproblematiek.

Tuba BIRCAN neemt in haar artikel 'The impact of safety on levels of ethnocentrism' een ander aspect van veiligheid op de korrel, niet de link tussen immigratie en onveiligheid die wordt gelegd op het niveau van politieke en beleidsmatige reacties, maar implicaties van (buurt)veiligheid op attitudes van individuele burgers tegenover migranten, meer bepaald attitudes ingegeven door ethnocentrisme. De auteur motiveert haar focus vanuit de vaststelling dat immigratie een element van onzekerheid met zich meedraagt en dat onderzoek naar ethnocentrische attitudes het aspect van (buurt)veiligheid vaak links laat liggen. Degelijke statistische analyse brengt naar boven dat vooral subjectieve onveiligheidsgevoelens en niet zozeer de objectieve risico's sterk correleren met ethnocentrisme. Er rijzen wel bedenkingen bij dit relateren van community-kenmerken¹ aan individuele attitudes, waarbij een onvermijdelijke reductie optreedt van deze gemeenschappen (lees gemeenten) tot vaststaande entiteiten waarbinnen men een zekere eenheid veronderstelt en waarbij quasi geen ruimte voor mobiliteit wordt gelaten. Waar BIRCAN zowel 'objectieve' onveiligheid als subjectieve onveiligheidsgevoelens in haar analyse in beschouwing neemt, concentreren andere auteurs zich uitsluitend op irrationele reacties die andere onderliggende problemen signaleren. Zo spreekt Débora DA CUNHA PIACESI in 'Crime and immigration: The discourses of fear as a theoretical approach to critical evaluation' over de invloed van het angstdiscours op reacties op immigratie en criminaliteit (hoofdzakelijk in termen van wetgeving). Ze bespreekt vier theorieën m.b.t. vertekende percepties waarbij buitenstaanders herleid worden tot gevaren/criminelen: met name *Culture of fear*²; *Penal state* van WACQUANT, *Culture of control* van GARLAND en *Moral panics* van Jock YOUNG en wijlen Stanley COHEN. Deze bijdrage biedt een bevattelijke synthese van bekende theorieën, niets meer en niets minder. De theorieën worden achtereenvolgens besproken en niet tegenover elkaar afgewogen (behalve korte vermelding van het verschil tussen *Penal state* en de drie andere). DA CUNHA PIACESI lijkt geen voorkeur te hebben en slaagt er niet in om (behalve een aantal illustraties die demonstreren dat dit alles ook van toepassing kan zijn op migranten) een link te leggen tussen de besproken theorieën en het eigenlijke thema – crimmigratie.

¹ In dit geval wordt, bij gebrek aan andere afbakening binnen de Belgische context waarbinnen BIRCAN's onderzoek zich situeert, gemeente als eenheid genomen.

² Invullingen van respectievelijk GLASSNER, PASTANA en MALAGUTI BATISTA.

Verschillende auteurs springen mee op de spreekwoordelijke kar van beschrijving van totstandkoming van 'crimmigratiewetten', toepassing ervan, politieke en publieke discours omtrent crimmigratie en individuele attitudes hiertegenover, vanuit angst en onzekerheid. Het is echter opletten geblazen om angsten uit andere domeinen zonder meer te extrapoleren naar het jonge crimmigratiedebat (en verscheidene aspecten hiervan zoals publieke opinie maar ook geïnstitutionaliseerde principes en praktische toepassing ervan). Behalve KOULISH lijken de auteurs in dat opzicht niet de nodige genuanceerde vertaling naar de crimmigratieproblematiek te maken. Stellen dat we met z'n allen bang zijn voor verandering en onzekerheid en dat dit zich vertaalt naar irrationele reacties jegens migranten kan zonder voldoende nuancering onbedoeld 'crimmigratiefenomenen' een excuus of legitimatie verschaffen door aan te sturen op het irrationeel doch onvermijdelijk karakter ervan. Dit terwijl de auteurs (ongeacht de grote diversiteit aan meningen) doorheen de meeste bijdragen een sceptische houding demonstreren ten opzichte van crimmigratie.

Wat opvalt (hoewel dit weinig verrassend is aangezien de titel het element 'age of fear' bevat), is de nostalgische ondertoon van verscheidene artikelen. Zo spreekt ALVES DE CAMPOS (*supra*) over de vredige tijden op het moment van oprichting van de Europese Unie tegenover de huidige veiligheidsdreigingen. PROVINE (*supra*) op haar beurt betreurt de afbouw van rechten en privileges van migranten en pleit voor terugkeer naar eerdere rechten en vrijheden.

De breuklijn tussen 'toen' en 'nu' wordt toegeschreven aan de transformatie van de moderniteit naar de laatmoderniteit, anderen schrijven securitarisering, intolerantie of zelfs de veiligheidsobsessie toe aan concrete gebeurtenissen. Vooral de aanslagen van 9/11 komen nadrukkelijk terug in enkele hoofdstukken. VAN DER LEUN EN VAN DER WOUDE (*supra*) nuanceren deze neologismen enigszins door te stellen dat de basis voor deze ontwikkelingen lang voor 9/11 was gelegd. Inderdaad rijzen er vragen in hoeverre dit alles zo nieuw is of is het crimmigratiefenomeen een veruiterlijking van wat al langer leeft? Staan de idyllische beelden die bijvoorbeeld PROVINE beschrijft wel degelijk in zo'n scherp contrast met het heden?

Functie van crimmigratiewetten en -beleid

Wanneer men het heeft over veruiterlijking van crimmigratie en de functie ervan wordt er veelal gesproken in termen van sociale controle. Dit is ook de benadering die voorgestaan wordt door Maria João GUIA (*supra*) die veelvuldig gebruik maakt van het klassieke concept 'enemy' (individuen die door de staat aangeduid worden als ongewenst/gevaarlijk). José Ángel BRANDARIZ GARCÍA van de universiteit A Coruña formuleert met zijn eigenzinnige 'The control of irregular migrants and the criminal law of the enemy' daarentegen kritiek op de these van 'Law of the enemy' en de ontologische assumpties die hieraan ten gronde liggen. Hij doet dit beknopt doch overtuigend. Hij tracht dit zwart-wit plaatje te nuanceren door stil te staan bij de functie van migratiebeleid. Hij stelt een vermeend falen van het uitwijzingsbeleid vast. De redenen daartoe zouden niet beperkt zijn tot praktische problemen. De auteur ziet andere (macro-economische) redenen tot o.a. niet-uitvoering van uitzettingen: met name de rol van migranten als een 'reserve army of labour' dat ingezet kan worden voor onaantrekkelijke en flexibele tewerkstelling. Hoewel BRANDARIZ GARCÍA daar niet expliciet naar verwijst, lijkt hij in zekere zin het standpunt van CASTLES en KOSACK (1972) te hernemen en toe te passen op irreguliere migratie. CASTLES en KOSACK argumenteerden destijds in hun invloedrijk artikel dat (arbeids)migratie een dubbele functie had in het vrijwaren van dominantie: zijnde die van een industrieel reserveleger en anderzijds vervulden migranten een symbolische bliksemafleidende rol als referentiepunt

t.o.v. het proletariaat door hun (nog meer uitgesproken) inferieure positie. BRANDARIZ GARCÍA stelt vast dat ook irreguliere migranten een gelijkaardige functie vervullen en plaatst zijn bevindingen in het licht van het neoliberal en managerialistisch strafrechtsbeleid waar kosten lager moeten blijven dan baten. Kort samengevat stelt de auteur tegelijk strategieën van onderschikking als van inclusie vast waardoor de grondgedachte van migratiebeleid complexer blijkt dan uitsluiting door eenzijdige creatie van ‘enemy laws’.

Robert KOULISH (*infra*) raakt eveneens onrechtstreeks aan de functie van migratiebeleid waarbij risico-inschatting en graad van ‘nuttigheid’ van migranten bepalend is en zich tevens vertaalt naar een ambivalente boodschap: ‘jobs available & no entry’ (p. 76).

Ook minder expliciet ideologisch getinte stellingen maar eerder pragmatische vragen over de aanpak (i.c. uitwijzingen) van irreguliere migranten, die verdacht worden van een strafbaar feit, komen in het boek aan bod. Zo heeft Michele WASLIN in haar artikel ‘The impact of immigration enforcement outsourcing on ICE priorities’ het over prioriteitenstelling van ICE (de Amerikaanse Immigration and Customs Enforcement). Ze klaagt het aan dat prioriteitenbepaling in officiële documenten quasi uitsluitend gemotiveerd wordt vanuit kostenbesparing en dat deze prioriteiten in de werkelijkheid veel ruimte voor interpretatie en accentenverschuiving laten. Echter laat haar kritiek zich eveneens herleiden tot gebrekkige inzet van financiële middelen voor zaken die, volgens haar, niet ernstig genoeg zijn voor repatriëring. De auteur heeft een uitsluitend beleidsgerichte managerialistische kijk en maakt zich schuldig aan wat ze op het eerste zicht lijkt aan te klagen. Het aangaan van fundamentele discussie over prioriteiten van ICE (maar ook van aanverwante instellingen buiten de VS) lijkt daarom vruchtbaarder (hoewel uiteraard tevens meer complex) dan uitsluitend vragen naar het praktische nastreven ervan.

Constructie of realiteit? De actie-reactie perspectieven

Gezien de doelstelling van het boek en de centrale plaats van sociale controle zou men verwachten dat de bundel vooral oog heeft voor reactie op irreguliere migratie, criminalisering ervan alsook voor reactie op gecriminaliseerde feiten gepleegd door migranten. Het debat binnen dit boek kent op een bepaald moment echter een eerder onverwachte wending: met name een scherpe aandachtvestiging op criminele betrokkenheid van immigranten. Roel JENNISSEN die werkzaam is bij het WODC begint zijn uiteenzetting ‘Recorded crime committed by migrant groups and native Dutch in the Netherlands’ met een (in de migratieliteratuur intussen ‘standaard’ geworden) geschiedenis van teloorgang van het multicultureel ideaal in Nederland (p. 177-179). Hij zet meteen de toon van zijn artikel door te stellen dat ‘culturele tolerantie’ de discussie over allerlei misstappen van migranten in de weg stond. Hij vermeldt plichtbewust dat sociale problemen ook aan de basis liggen van criminaliteit. Zijn assumptie dat culturele integratie en gebrekkige conformiteit de oorzaken (of minstens belangrijke risicofactoren) zijn van disproportionele vreemdelingencriminaliteit wordt verder niet onderbouwd, hetgeen discussie hieromtrent bemoeilijkt (dat dit uitgangspunt niet algemeen wordt gedragen, wordt duidelijk wanneer men verschillende bijdragen naast elkaar legt: cf. BIRCAN (*supra*); DE GRAÇA BORGES CASTANHO (*infra*)). Maar deze discussie is ook niet het doel van de auteur, centraal staat de oververtegenwoordiging van sommige groepen in geregistreerde criminaliteit en mogelijke verklaringen voor deze veronderstelde verschillen. Hierbij lijkt JENNISSEN zich geen rekenschap te geven van wat geregistreerde gegevens eigenlijk weerspiegelen (hij beperkt zich tot een vermelding van het bestaan van *dark number*; p. 186). Ook wordt de afweging van de ernst van de feiten buiten beschouwing gelaten. Er worden vier hypothesen geformuleerd waarmee men tracht na te gaan in welke mate de assumpties

van culturele deviantie en culturele dissonantie standhouden. Zijn doel is om de factor afkomst (als indicator voor vrijwel statische cultuur) te isoleren.

Naast JENNISSEN wil ook Derrick THOMAS ('The foreign-born in the Canadian federal correctional population') nagaan of er onder- dan wel oververtegenwoordiging kan worden vastgesteld van criminaliteit en opsluiting van in het buitenland geboren personen, of er sprake kan zijn van recente wijzigingen hierin en of er specifieke groepen zijn die een bijzondere aanpak vereisen. Hij biedt een genuanceerde weergave van demografische karakteristieken van gevangenen in Canada. Hij stelt een ondervertegenwoordiging vast van migranten in de gevangenispopulatie voor wat betreft ernstige feiten alsook in profielen van gevangenen. Om deze te begrijpen verwijst hij enerzijds naar selecties door de ontvangende samenleving en andere aspecten die losstaan van migratie op zich. Tegelijk spreekt THOMAS over een weerspiegeling van de situatie van het land van oorsprong in deze gevonden verschillen.

Op het eerste zicht lijken deze bijdragen over verband tussen immigratie en criminaliteit (vooral de louter culturalistische verklaringen en 'etnische specialisaties' (LEERKES, 2009) die min of meer los staan van reactie en beleid of positie van de immigranten) niet geheel op hun plaats in dit boek. De bijdrage van LEERKES, VAN DER LEUN, & ENGBERSEN³ 'Crime among irregular immigrants and the influence of crimmigration processes' tracht hieraan tegemoet te komen door vreemdelingencriminaliteit te koppelen aan crimmigratie. Het uitgangspunt is dat de creatie van meer illegale migranten onbedoeld bijdraagt tot stijging van criminaliteit (ofwel de 'paradox van de handhaving' zoals VAN DER LEUN (2009: 10) dit noemt). LEERKES, VAN DER LEUN en ENGBERSEN bespreken hoe deze praktijken van interne (grens)controle het gedrag van immigranten beïnvloeden.

Lokale en transnationale illustraties

Ten slotte worden doorheen dit verzamelwerk enkele plaatsspecifieke illustraties geboden. Bijvoorbeeld in 'The wide scope of crimmigration in the Azores and its relationship with crime' vertelt Maria DE GRAÇA BORGES CASTANHO het verhaal van de ontvangst en bejegening van gedeporteerden (veelal uit VS en Canada) naar de Azoren. De bijdrage is origineel in dat opzicht dat er een blik wordt geworpen op de situatie van personen wiens migratieverhaal uiteindelijk resulteerde in een uitwijzing uit de immigratielanden. Het artikel handelt over rechten, opvang en integratie van mensen die ooit emigreerden en die terug worden gestuurd naar de Azoren waarmee ze geen band hebben en waar ze eigenlijk zelf immigranten zijn. Helaas worden de verwachtingen gecreëerd in de inleiding slechts in beperkte mate ingelost en, ondanks interessante aanzetten, geeft de tekst de algemene indruk onafgewerkt te zijn (zo blijven veel zaken onduidelijk: de bizarre respondentenkeuze, de wijze van bevraging, ook worden verschillende aspecten door elkaar gehaald: in de inleiding spreekt men van terugkeer en beleving ervan, de interviews blijken over percepties over deze gedeporteerden en hun situatie te gaan, dan is er weer sprake over het verband tussen immigratie en criminaliteit. Anderzijds lijkt de aandacht te verschuiven naar evaluatie van ondersteunende initiatieven).

Valsamis MITSILEGAS biedt met zijn artikel 'The changing landscape of the criminalisation of migration in Europe: the protective function of European Union law' een juridisch-technische analyse van de relatie tussen EU-wetgeving en nationale immigratiewetgevingen (i.c. aangaande criminalisering van illegale migratie). Hij bespreekt de contradicties in initiatieven om uitbuiting, mensenhandel en mensensmokkel tegen te gaan. Merkwaardig genoeg vindt hij dat EU-wetgeving een beschermende functie blijkt

³ Hoewel niet duidelijk is of de drie auteurs samen instaan voor het hoofdstuk (zoals aangegeven op de eerste pagina ervan), in de inhoudsopgave wordt alleen LEERKES als auteur vermeld.

te hebben door beperking van vrijheid van de EU-lidstaten voor wat betreft criminalisering van migratie. Het gaat bovendien over beperkingen of bescherming vanuit een onverwachte hoek: o.a. over de Europese Terugkeerrichtlijn die immigranten bescherming biedt tegen (formele) criminalisering.

Alan DESMOND bespreekt in zijn artikel 'Irregular immigrants and their Irish citizen children. The limits of national citizenship' de bejegening van irreguliere migranten die ouders zijn van kinderen die Ierse staatsburgers zijn. Ook hij biedt een goed opgebouwd verhaal vanuit juridisch perspectief. Hij kaart het koortsachtig vasthouden aan het status quo binnen het Iers immigratiesysteem aan, ongeacht het belang van Ierse kinderen en hun families. Hij ziet de cases waarbij de staat in naam van het 'algemeen belang' irreguliere ouders van Ierse kinderen tracht uit te wijzen als een uiting van onmacht, als resultaat van perceptie van verlies van controle van de kant van de staatsinstellingen en als een merendeels een symbolische strijd. Net als MITSILEGAS vindt hij dat precedenten op Europees niveau een beschermende functie hadden. Zijn analyse is echter iets minder rooskleurig dan op het eerste zicht lijkt. De auteur geeft blijk van een kritische houding tegenover de praktijk: ondanks de positieve ontwikkeling onder invloed van mensenrechtenjurisprudentie en bijgevolg een vorm van bescherming door de EU wetgeving, blijft de macht van de lidstaten m.b.t. immigratievraagstukken onvoldoende ingeperkt, aldus DESMOND.

Ondanks het opzet om een eerste stap te zetten naar een globaal perspectief brengt het boek eerder afzonderlijke en contextgebonden verhaallijnen. Naast de uitgesproken theoretisch georiënteerde bijdragen (KOULISH, PEDRO DORES en da CUNHA PIACESI) slagen MITSILEGAS en DESMOND er wel in om in hun respectievelijke juridische analyses van compatibiliteit van nationale wetgeving met de Europese, over de grenzen heen te kijken.

Algemene indrukken

Het boek kenmerkt zich door een grote pluraliteit: de auteurs leggen verschillende accenten vanuit verschillende overtuigingen, achtergronden en disciplines (met toch wel een overwicht van de juridische benadering). Een globaal oordeel formuleren zou gelijk staan aan een reductie van de kleurrijkheid en diversiteit van de bijdragen. Ook op het vlak van kwaliteit en diepgang kan er geen algemene lijn worden opgetekend. Wat wel onbetwistbaar is, is dat CINETS een jong maar bijzonder veelbelovend initiatief is met hoge actualiteitswaarde en ruimte voor uitwisseling. Dit boek is hiervan het bewijs.

Men kan moeilijk beweren dat het boek een goed uitgewerkt coherent globaal perspectief biedt (een algemene reflectie vanwege de editors zou in dat opzicht geen overbodige luxe zijn geweest). Enerzijds omdat de diversiteit van thema's m.b.t. zo'n breed onderwerp als crimmigratie (met daarin elementen m.b.t. ontmoediging, strafbaarstelling en bestrafing, uitwijzing, percepties, effect van beleid op gedragingen van immigranten, hun positie en bewegingsruimte in bredere zin, enz.) comparatieve analyse onmogelijk maakt, anderzijds omdat de rode draad niet altijd duidelijk is en ook omdat de verhalen geheel naast elkaar worden gepresenteerd. Dat sommige bijdragen ver van het thema (in strikte zin) liggen, getuigt tegelijkertijd van de nieuwigheid en complexiteit van het onderwerp dat nog verdere diepgaandere uitwerking behoeft. Interessante opportuniteiten voor reflectie en onderzoek liggen open: de impact van crimmigratiebeleid op mensen in kwestie, hun percepties van hun positie⁴, de beschermende functie van eigen gemeenschappen, hoe discoursen onze visie veranderen op fundamentele aspecten zoals bijvoorbeeld vrijheid

⁴ In dat opzicht geeft STARING (2012) een interessante aanzet wat betreft morele economie en de grenzen van het (informeel) acceptabele. Men heeft daarbij niet uitsluitend aandacht voor het perspectief van de overheid en andere actoren maar ook de betrokkenen zelf.

(Koulish, p. 83-84), enz. Ook macrocontextuele aspecten zoals onder meer de impact van de economische crisis of de komst van specifieke nieuwe groepen en hun positie i.t.t. de meer gevestigde gemeenschappen blijven nog onderbelicht in het crimmigratiedebat.

Het boek is informatief voor wie het thema 'crimmigratie' wil verkennen. Er worden in verschillende observaties (hoofdzakelijk van samensmelting van strafrecht en migratiewetgeving en -beleid) en in het oog springende voorbeelden (specifieke cases, uitwijzingen voor lichte feiten, dubbele bestrafing, afwegingen die achter schuilen, ...) gebundeld. Wellicht de grootste meerwaarde van het boek als geheel is het aanwakkeren van discussie, binnen CINETS maar ook ongetwijfeld buiten dit netwerk.

Referenties

- BOSWELL, C. (2000). European values and the asylum crisis. *International Affairs*, 76(3), 537-557.
- CASTLES, S., & KOSACK, G. (1972). The function of labour immigration in Western European capitalism. In MARTINIELLO, M. & RATH, J. (Eds.), *Selected studies in international migration and immigrant incorporation*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 21-44.
- HEBBERECHT, P. (2012). 'Crimmigratie', besprekingsartikel oratie J. VAN DER LEUN. *Tijdschrift voor criminologie*, 54(1), 64-69.
- LEERKES, A. (2009). *Illegal Residence and Public Safety in the Netherlands*. Amsterdam: Amsterdam University Press (IMISCOE).
- STARING, R. (2012). Crimmigratie en de morele economie van illegale vreemdelingen. *PROCES*, 91(6), 396-407.
- STUMPF, J. (2006). The crimmigration crisis: Immigrants, crime, and sovereign power. *American University Law Review*, 56, 367-419.
- VAN DER LEUN, J. (2009). *Crimmigratie (oratie Leiden)*. Apeldoorn/Antwerpen: Maklu.